

Ἀφροδίτη ἐν λουτρῷ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ ΕΝ ΤΗ ΤΕΧΝΗ (*)

... Ἐρως ἀθάνατος εἶχε συνδέσει τοὺς καλλιτέχνας τοῦ βίου, καὶ τοῦ θεοῦ ἢ εὐμένεια εἶχεν οὐρανοποιήσῃ τὴν γῆν, ἣν ἐκείνοι ἀπεκάλουν πατρίδα.

Ἀρμονία καὶ φῶς ἦσαν οἱ πόλοι τῆς αἰθερίας ζωῆς, στρεφόμενης περὶ τὸν ἄξονα τῆς γενικῆς κανονικότητος· οἰκιδήποτε δὲ καὶ ἂν ἦσαν αἱ συμβολικαὶ θεωρίαι, αἱ ἀλληγορίαι τῆς μεταφυσικῆς καὶ αἱ πικραβολικαὶ τοῦ μυστικισμοῦ δοξασίαι, πάντα τὰ σημεῖα, ἅτινα καθορίζουσι τῆς ἀνθρωπίνης προόδου τὸ τέρμα, ἦσαν ἐν γενικῇ ἀρχῇ καταληπτὰ καὶ ὁρατὰ εἰς τὴν ἐσχατίαν τῆς ἀτέρμονος μεγαλοφυΐας.

Τὰ μαντεῖα, ἐμψυχούντα τὴν εὐγενῆ θρησκομανίαν, εἶχον διαμορφώσει εἰς σύστημα τὰς πρώτας τοῦ πνευματισμοῦ ἀρχάς, καὶ οἱ γλυκεῖς οἰωνοὶ προηγοῦντο πάσης ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐνεργείας. Ὁ χρησμός ἦτο δογματικὸς καὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ ψυχικοῦ ὄργανοῦ τὰ φαινόμενα διὰ τῶν προσιθήσεων καὶ προλήψεων, τῶν μαγγανίων καὶ δεισιδαιμονίων, κατέστησαν προστιτὴν πῶς τὴν Συβιλλικὴν τῶν ἀπορρήτων βίβλον καὶ εἰς τὰς τελευταίας πνευματικὰς ἀδυναμίας.

Ὁ νόμος καθυπεβλήθη ὡς ἀνάγκη, ἵνα συνδράμῃ τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ ἠθικῇ αὐτοῦ ζωῇ.

Οὐδὲν τὸ ἀσύμμετρον καὶ ἄμορφον ἐν τῇ ἡρῆμῳ ἐκείνῃ εἰκόνι· ἂν δὲ τὸ παρὸν ἀμβλυωπῇ, αἷμαλωτισθὲν ὑπὸ τοῦ νεωτέρου βίου, καὶ παραχαράττῃ τὸν καθωρισμένον τύπον ἐν τῇ κατανοήσει, τοῦτο εἰς τὸ παθητικὸν προστίθεται τῶν τελευταίων αἰώνων, τὴν φυσικότητα ἀπωλεσάντων καὶ τὸ γυμνόν.

Δὲν ἀναφέρω τὰς σαθρὰς ιδέας διὰ τὸν ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον τῆς ἀρχαιότητος βίον, οὐδ' ἀπορασιζῶ ν' ἀνεπεξέλθω κατ' ἀφορήτων παραλογισμῶν, οἵτινες ἐπὶ δεκαετηρίδας συνεκράτουν τὸ ἐνδιαφέρον ἐκείνων, εἴτινες παρηκολούθουν τὰ ἐν παραδόξῳ ἀνευλαθεῖα διαπραττόμενα πρὸς τὸν ἀρχαῖον κόσμον ἀδικήματα.

Κόσμον ἄγνωστον ἢ παρεφθαρμένον, δυσνόητον ἢ μυστηριώδη.

Κόσμον, ἐν τῇ ἀντιλήψει τῆς νεωτέρας ἱστορίας ἐξασφαλίσαντα μόνον τὰς συγκινήσεις τῆς γῆς.

Τῆς γῆς, ἥτις ἐν ἡρωτάτῳ ποτε ἀπὸ τὸ σύμπαντί ἐπραξε καθ' ὅλην τὴν ζωὴν της : « Ἴδού! » θὰ εἶλεγε, καὶ θὰ ἐδείκνυε τὸν Παρθενῶνα.

... Δὲν ἀνατρέχω ἐν εὐσεβεῖ κατανύξει καὶ περιπαθείᾳ εἰς τὰ βᾶθη τῶν Ἑλευσινίων μυστηρίων διὰ νὰ πεισθῶ, ὅτι ἡ σημερινὴ ἐκκλη-

Ἄλλ' ἔχω τὴν ιδέαν ὅτι μόνον ἡ καλλιτεχνία καὶ οὐχὶ ἡ φιλοσοφία σχετίζεται πολὺ μὲ τὴν γυναῖκα. Διότι ἐὰν ἡ δύναμις εἴνε μία, ἡ γυνὴ τὴν μίαν ταύτην δύναμιν τὴν βλέπει ὑπερόχως ἐν μόνῳ τῷ ἔρωτι, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔλκεται ὡς ὑλικὸν μύριον τῆς παγκοσμίου ἑλξεως δι' ἑνα σκοπὸν ὠρισμένον. Ὁ ἔρως δι' ὑμᾶς τὰς γυναῖκας εἴνε ὅ,τι τὰ ἰδικά σας φιλοσοφικὰ συστήματα. Λέγεται ὅτι τὸ πᾶν εἴνε δυνάμεις, ἡ θερμότης, ἡ ζωὴ, τὸ φῶς, ὁ ἡλεκτρισμός, ἡ σκέψις τὸ αἶσθημα. Ἐχει καλῶς. Ἐγὼ τὰς δυνάμεις ταύτας τὰς αἰσθάνομαι κυρίως ἐκ τῆς Εὐρώπης ὁσάκις ἡ ἐν Ἑλθετίᾳ διαμένουσα μήτηρ μου μὲ σκέπτεται ἢ μοὶ γράφει. Ἀλλὰ καὶ πάλιν τὰς δυνάμεις αὐτὰς αἵτινες ἐκδηλοῦσι τὴν ζωὴν τοῦ Σύμπαντος, ἡμεῖς αἱ γυναῖκες τὰς αἰσθανόμεθα καὶ τὰς ἀντανακλῶμεν ὅταν μετέχομεν ἐνός ζεύγους ἐρωτευμένου. Ἐχομεν μάλιστα ἰδίαν ὑπερευαισθησίαν νὰ δεχόμεθα τὰς ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκπεμπομένας ἀοράτους δυνάμεις τοῦ ἀγαπῶντος καὶ σιωπῶντος ἐραστοῦ ἡμῶν.

Ὡστε βλέπετε, ἀγαπητέ μου Κύριε, πόσον φυσικώτατον εἴνε τὸ γυναικεῖον φιλοσοφικὸν σύστημα. Ὁ ἔρως εἴνε δύναμις τοῦ γένους, εἴνε δυνάμεις, εἴνε ὁ παιδικὸς θεὸς τῶν ἀρχαίων σας προγόνων. Ἡμεῖς αἱ γυναῖκες ἔχομεν ἐντολὴν ἀπὸ τὴν Φύσιν νὰ εἴμεθα εὐλαβεῖς ἱέρειαι τοῦ θεοῦ τούτου, διὰ τὴν δικαιώσιν τοῦ ἀσθέτου πυρὸς τῆς ζωῆς. Σκορπιζομεν τὰς βαθύτερας καὶ ἀληθεστέρας συγκινήσεις τῆς γῆϊνης ταύτης ζωῆς διότι προσφέρομεν, ἡμεῖς αἱ Ἀμερικανίδες τοῦλάχιστον, τὴν ἠθικὴν, τὴν φυσικὴν ἠθικὴν, ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ αἰωνίου οἰκογενειακοῦ ἔρωτος.

Ἐρρωσθε καὶ ἐρᾶσθε ὅσον δύνασθε.

MISS IRION

(*) Ἀπόσπασμα ἐκ μελέτης ἀναγνωσθείσης ἐν τῷ συλλόγῳ «Παρθενῶν».